

Солун 1925 чылдың август 31-де үнүн эгелзээн

ШЫН

ТЫВА РЕПУБЛИКАНЫҢ ЧАЗААНЫҢ Сүт өртектин доктаадыр чурумну өскерттир дугайында доктаалы

Россия Федерациясының Чазаның «Хергеел бараанын» чамдык хевирлерин өртектин доктаадыр чурумну өскерттир дугайында 1992 чылдың май 7-де үндүргөн доктаалын удуртууга болдуруш база сүтүн мөөнөн болгаш үрүмүктө садар өртектин арасында мтыгага немээр дотация бээрини ахша-хөрегини кызыгарлыг чоруу-биле холбоштыр Тыва Республиканың Чазаның доктаавыры бола:

1. Тыва Республиканың Министрлер Чөвүдүнүн 1991 чылдың декабрь 26-да үндүргөн «Сүтүн өртектин ахша-хөрегини кызыгарлыг доктаалында айыттыг өртектин улгустарынын туган кооффициентин 1992 чылдың августун 5-тен эгелзеш, күш чок болдуруп.

2. Болбазырадыл кылдыр бүдүргүлөөдө үрүмүктө садар өртектин сүтүн мурнунда тургустунган мөөнөн садар өртектин өзүгүр болдуруш.

3. Сүтүн үрүмүктө садар өртектин дараазында хем-чээлдөгө бадылар: ГОСТ-узу 13277-79 болгаш 3.2 хуу үскүр, былгада савадан сүт — бир литрини 4 рубль 00 көлөк; ГОСТ-узу 13277-79 болгаш 1.5 хуу үскүр, былгада савадан сүт — бир литрини 2 рубль 00 көлөк.

Тыва Республиканың Чазаның Даргаанын бирги оралакчымы В. САЛЧАК.

Хүнүнү чугула айтыры — сугарырга. Ол — элбек дүжүттү магадыла дээр эл билдигир. Ынчангап сугарырга же кичээлгеи угландырган. Часкы үедө сугат суу хунажы бээр таварылгалар турган, а ам суг четир болган хову-шөлдө сугат ден дөскө чоруу турар. Кандашкыныг чыла да ону бакырдыр болза, хооургалга азыл болуп дээрин сугаткылар ханы билди, хулазгын ажилгыг ханырчалыгынын удам улгаттырган.

Конституция телевилели: хууда бодап

КЕДИЗИН БОДАЗА ЭКИ

1992 чылдың июль 21-де № 138 (14860) «Шын» солунга «Черин сатак херээ чок» деп Доугак Шахтарнын матери-алын кончүг кичээлге-биле номчуп, ташыгын. Шынал-ла, сөөлүг үедө солуннарга черин хуужудар, черин садар дөң материалдар бо-ла парлаттынган боор-дур. Оон амырдал-чуртталгага каным-да ажал чок деп болам хууда бодап чоруур мен. Ол чидиг айтыр дугайында Доугак Шахтарнын бижил турары кончүг четпүг. Черин сатак херээ чок дөңнө мен аажок деткирдем мен.

Ийе, рынок үездир, ынчаарга, рынок рынок-ла мынаан. Оон херээ дөңнө-ле черини садгалап, дедин баа-рымыска, чере оон эки чүве үмес. Бир эвес черин садар дөң дижики, ийе, шынал-ла, даштыма чурттаган ажалы-гырамыс кескир, буаун-бууун хову-шөлдөни садмн алгаш баагаа, бистер анаа, болуун кижилер каза, канчал амыр-рап-чурттаган быс, ынчап? Оон ийаи чүгле тыва чога садар-га, а ийаи чүгле төлдүг кижилер, бол-мелер аер садпн алдыр ахша-хөрегини кайым тывар чүве? Черин хову-хоову-биле садпн ап шыдар улус бар болбайн аам. А ийаи талазында, Тывада чурттап, ажилдап турар өскө нацийны кижилер чүвө? Ийе, чамдык кичил-төгөгелчиг чүвө кайы хей болгай. Олар база-ла хей хей хову-шөлдөни күзелдин биле садпн алгаш баргылар. Оон соонда ол садпн алган черинге ажилдадыр дөңнө Сани артындап хамык дөргүл-рөлдө-дөри өккөл туруп бээрни чагыт эвес-ле болгай. Шах ын-дыг байдал черле шынык эвес херек-тир. А үш талазында, ааргы-аржык кижилер, бижилер, пенсионерлер, каага, канчал амырдал-чурттаган чүвө? Биши өс орпу кире шөлдө чүвү тавын алыр боор. Чер-ле черин садар деп чүвө шүвү черин эвес чоруу-тур. Оон кедере, оон алгашкырыш, ас-дыл, шон-соода, бот-боттарын хуудулушча чөрүдээ үнери чайдан чок Ынчангап кан-чаар, черин садпн алган кижилер анаа тараа, арбай, ногаа тарып алгаш, оон дүжүдүн сандылап, бай-шымак, шыдалыг, машина-техникалыг чурт-тай. А чери чок кижилер кан-чаар, ногаа тарып алдыр? Өлүм-чидим болгай, хамык

рымыс ол бе, ынчап? Черин садар деп үвө бистин хуру-туну тавып турбай. Ам бо сайырааргы үедө барып барып черин садар дээрге, кижилер кайгап ханьмас чүвө-дир.

Ийаи чамдык шыдыг угаан-мелдер чок кижилерини аар-гыга кирер болузувусса, ат болганымыс ол. Черин садар деп турар кижилер дээрге, канчал-бир политиктиг соору-талыг улус шыдаштыр. Олар чүгле боттарын болуп азы хадумаларын байдырып бодап турар. А бугу тыва чоң дуга-ында, аныктыр дугайында, чаш ажи-төл дугайында чүвө-дө бодавайн, билбейн турар улус-тур. Өскөөр чугаалаар-га, чайгылыр турар дээрим ол. Ыдыгларга амгы бо берге-у-шагда орук берген херээ чок. Мен делир агитация бижилер-динир мен. Чүгле экинни кү-зөп, тыва чоңум, тыва анык-тар чагай ажил херекке чан-чурга, амырдал-чурттаган дөңнө бижилер ор мен. Чугула чүвө хемчээлдиг болгай. Чер-чин-биле садпн, ажилде амыр-га, өске кижилер канчаарып? Ынчангап база катан сагин-дирип бижил көрөй. Черин садар дивейн, черин кижилер бурзуу шин, камыг, хумага-лыг ажиллап, оон эки орулга-ны ап билер кылдыр өөөдип, чачыктырары кедилг болуп эвесе.

База бир бодалым бар, Чүд дээрге, чоокта чаа Тыва Республиканын Конституция-зын телевилелини пардаан бол-гай. Ону база номчудум. Оон 13-ку чүдүдө мынча дөңнө: «Чер күрүне өчүзү, хуу өчүр боор, авердага дамчтынын база назыда салгал дамчыт-тынып элзеттигин туруп бол-дур». Ийет, чүгле салгал дамчтыгын турар дөңнө чаа-га бурун каттыжар мен.

Ийаи чамдык шыдыг угаан-мелдер чок кижилерини аар-гыга кирер болузувусса, ат болганымыс ол. Черин садар деп турар кижилер дээрге, канчал-бир политиктиг соору-талыг улус шыдаштыр. Олар чүгле боттарын болуп азы хадумаларын байдырып бодап турар. А бугу тыва чоң дуга-ында, аныктыр дугайында, чаш ажи-төл дугайында чүвө-дө бодавайн, билбейн турар улус-тур. Өскөөр чугаалаар-га, чайгылыр турар дээрим ол. Ыдыгларга амгы бо берге-у-шагда орук берген херээ чок. Мен делир агитация бижилер-динир мен. Чүгле экинни кү-зөп, тыва чоңум, тыва анык-тар чагай ажил херекке чан-чурга, амырдал-чурттаган дөңнө бижилер ор мен. Чугула чүвө хемчээлдиг болгай. Чер-чин-биле садпн, ажилде амыр-га, өске кижилер канчаарып? Ынчангап база катан сагин-дирип бижил көрөй. Черин садар дивейн, черин кижилер бурзуу шин, камыг, хумага-лыг ажиллап, оон эки орулга-ны ап билер кылдыр өөөдип, чачыктырары кедилг болуп эвесе.

Ийаи чамдык шыдыг угаан-мелдер чок кижилерини аар-гыга кирер болузувусса, ат болганымыс ол. Черин садар деп турар кижилер дээрге, канчал-бир политиктиг соору-талыг улус шыдаштыр. Олар чүгле боттарын болуп азы хадумаларын байдырып бодап турар. А бугу тыва чоң дуга-ында, аныктыр дугайында, чаш ажи-төл дугайында чүвө-дө бодавайн, билбейн турар улус-тур. Өскөөр чугаалаар-га, чайгылыр турар дээрим ол. Ыдыгларга амгы бо берге-у-шагда орук берген херээ чок. Мен делир агитация бижилер-динир мен. Чүгле экинни кү-зөп, тыва чоңум, тыва анык-тар чагай ажил херекке чан-чурга, амырдал-чурттаган дөңнө бижилер ор мен. Чугула чүвө хемчээлдиг болгай. Чер-чин-биле садпн, ажилде амыр-га, өске кижилер канчаарып? Ынчангап база катан сагин-дирип бижил көрөй. Черин садар дивейн, черин кижилер бурзуу шин, камыг, хумага-лыг ажиллап, оон эки орулга-ны ап билер кылдыр өөөдип, чачыктырары кедилг болуп эвесе.

Ийаи чамдык шыдыг угаан-мелдер чок кижилерини аар-гыга кирер болузувусса, ат болганымыс ол. Черин садар деп турар кижилер дээрге, канчал-бир политиктиг соору-талыг улус шыдаштыр. Олар чүгле боттарын болуп азы хадумаларын байдырып бодап турар. А бугу тыва чоң дуга-ында, аныктыр дугайында, чаш ажи-төл дугайында чүвө-дө бодавайн, билбейн турар улус-тур. Өскөөр чугаалаар-га, чайгылыр турар дээрим ол. Ыдыгларга амгы бо берге-у-шагда орук берген херээ чок. Мен делир агитация бижилер-динир мен. Чүгле экинни кү-зөп, тыва чоңум, тыва анык-тар чагай ажил херекке чан-чурга, амырдал-чурттаган дөңнө бижилер ор мен. Чугула чүвө хемчээлдиг болгай. Чер-чин-биле садпн, ажилде амыр-га, өске кижилер канчаарып? Ынчангап база катан сагин-дирип бижил көрөй. Черин садар дивейн, черин кижилер бурзуу шин, камыг, хумага-лыг ажиллап, оон эки орулга-ны ап билер кылдыр өөөдип, чачыктырары кедилг болуп эвесе.

Ийаи чамдык шыдыг угаан-мелдер чок кижилерини аар-гыга кирер болузувусса, ат болганымыс ол. Черин садар деп турар кижилер дээрге, канчал-бир политиктиг соору-талыг улус шыдаштыр. Олар чүгле боттарын болуп азы хадумаларын байдырып бодап турар. А бугу тыва чоң дуга-ында, аныктыр дугайында, чаш ажи-төл дугайында чүвө-дө бодавайн, билбейн турар улус-тур. Өскөөр чугаалаар-га, чайгылыр турар дээрим ол. Ыдыгларга амгы бо берге-у-шагда орук берген херээ чок. Мен делир агитация бижилер-динир мен. Чүгле экинни кү-зөп, тыва чоңум, тыва анык-тар чагай ажил херекке чан-чурга, амырдал-чурттаган дөңнө бижилер ор мен. Чугула чүвө хемчээлдиг болгай. Чер-чин-биле садпн, ажилде амыр-га, өске кижилер канчаарып? Ынчангап база катан сагин-дирип бижил көрөй. Черин садар дивейн, черин кижилер бурзуу шин, камыг, хумага-лыг ажиллап, оон эки орулга-ны ап билер кылдыр өөөдип, чачыктырары кедилг болуп эвесе.

«Шынга» харыы
«34 МАШИНА КАЙДА БАРГАНЫЛ?»
Бо чылдын июль 9-та «Шын» солунга «34 машина кайда барганыл?» деп эгелиг чүдө парлаттынган. Ында «Тыва автотранспорт» девескээр-бүдүрүлгө каттыжышкынын удуртукчуларынын шитиринде чамдык автомобильдерини садпн-саарып турарын дугайын шүгүмчүлээп. Каттыжышкынын чингине директор И. Б. Дьяков ол чүдө хавалар-рыштар харыны «Шын» солунче чоруткан. Ында чугаалап турары бола:

«34 машина кайда барганыл?» деп эгелиг чүдүдү «Тыва автотранспорт» девескээр-бүдүрүлгө каттыжышкынын удуртукчуларынын директорларынын болгаш профкомнар даргаларынын көвүлө-лөгө чугаалажыл берген. Автомобильдерини чамдыкты-арын бүдүрүлгө эрзек чөчүдү агарганында саткан. «Тыва автотранспорт» ДБК Уставынын 3.4 пункттары бүгүрүгү боттарынын акша-хөрегини каттыжтыргаш, каттыжышкынын чагыра-зында автобүдүрүлгөлерини болгаш өске-лаа организа-цияларынын ажилчыларынын чуртталга бажынарын, социал-культура объектдерини ичти күш-биле туудур турар. Ынчангап сөөлүг үш чыл-дын ичинде Кызыл хоорай-га физико-өмөлдө болгаш профилактика кабинеттерди спортклубтекти, столовалныг, азы чылда бажыныг болган мешиналар турар чылда га-ражтыг чолалачылар дыйта-ны черин; Абаз хоорайга — республиканын да-дугу сөөр-чүл турар чолалачыларга азы-чар бажыны болгаш

«Ол ийаи чамдык шыдыг угаан-мелдер чок кижилерини аар-гыга кирер болузувусса, ат болганымыс ол. Черин садар деп турар кижилер дээрге, канчал-бир политиктиг соору-талыг улус шыдаштыр. Олар чүгле боттарын болуп азы хадумаларын байдырып бодап турар. А бугу тыва чоң дуга-ында, аныктыр дугайында, чаш ажи-төл дугайында чүвө-дө бодавайн, билбейн турар улус-тур. Өскөөр чугаалаар-га, чайгылыр турар дээрим ол. Ыдыгларга амгы бо берге-у-шагда орук берген херээ чок. Мен делир агитация бижилер-динир мен. Чүгле экинни кү-зөп, тыва чоңум, тыва анык-тар чагай ажил херекке чан-чурга, амырдал-чурттаган дөңнө бижилер ор мен. Чугула чүвө хемчээлдиг болгай. Чер-чин-биле садпн, ажилде амыр-га, өске кижилер канчаарып? Ынчангап база катан сагин-дирип бижил көрөй. Черин садар дивейн, черин кижилер бурзуу шин, камыг, хумага-лыг ажиллап, оон эки орулга-ны ап билер кылдыр өөөдип, чачыктырары кедилг болуп эвесе.

«Ол ийаи чамдык шыдыг угаан-мелдер чок кижилерини аар-гыга кирер болузувусса, ат болганымыс ол. Черин садар деп турар кижилер дээрге, канчал-бир политиктиг соору-талыг улус шыдаштыр. Олар чүгле боттарын болуп азы хадумаларын байдырып бодап турар. А бугу тыва чоң дуга-ында, аныктыр дугайында, чаш ажи-төл дугайында чүвө-дө бодавайн, билбейн турар улус-тур. Өскөөр чугаалаар-га, чайгылыр турар дээрим ол. Ыдыгларга амгы бо берге-у-шагда орук берген херээ чок. Мен делир агитация бижилер-динир мен. Чүгле экинни кү-зөп, тыва чоңум, тыва анык-тар чагай ажил херекке чан-чурга, амырдал-чурттаган дөңнө бижилер ор мен. Чугула чүвө хемчээлдиг болгай. Чер-чин-биле садпн, ажилде амыр-га, өске кижилер канчаарып? Ынчангап база катан сагин-дирип бижил көрөй. Черин садар дивейн, черин кижилер бурзуу шин, камыг, хумага-лыг ажиллап, оон эки орулга-ны ап билер кылдыр өөөдип, чачыктырары кедилг болуп эвесе.

ЧУРУКТА: № 81 туудүг эр-гелдин бригаданын ажил-чынары. Оон ажалын хоочун болгаш дуржулгалыг туудүг Николай Петрович Купов удуртуп турар. Бо ажил-чи-ктер Кызылда элөөн хей ту-дугларын ажилда кириген.

Олар ийи үстүп алган, бажынарын ханаларын садпн оон өске-даа туудүг-мон-таж ажилдарын беким шынар-биле кыска хуусаада кылды-р келтирер. Шалыны бригада-улаар Кызылда малчынар-остинидазын туудүг эгелзээр. Ол бажык чедн каат болур.

«Ол ийаи чамдык шыдыг угаан-мелдер чок кижилерини аар-гыга кирер болузувусса, ат болганымыс ол. Черин садар деп турар кижилер дээрге, канчал-бир политиктиг соору-талыг улус шыдаштыр. Олар чүгле боттарын болуп азы хадумаларын байдырып бодап турар. А бугу тыва чоң дуга-ында, аныктыр дугайында, чаш ажи-төл дугайында чүвө-дө бодавайн, билбейн турар улус-тур. Өскөөр чугаалаар-га, чайгылыр турар дээрим ол. Ыдыгларга амгы бо берге-у-шагда орук берген херээ чок. Мен делир агитация бижилер-динир мен. Чүгле экинни кү-зөп, тыва чоңум, тыва анык-тар чагай ажил херекке чан-чурга, амырдал-чурттаган дөңнө бижилер ор мен. Чугула чүвө хемчээлдиг болгай. Чер-чин-биле садпн, ажилде амыр-га, өске кижилер канчаарып? Ынчангап база катан сагин-дирип бижил көрөй. Черин садар дивейн, черин кижилер бурзуу шин, камыг, хумага-лыг ажиллап, оон эки орулга-ны ап билер кылдыр өөөдип, чачыктырары кедилг болуп эвесе.

«Ол ийаи чамдык шыдыг угаан-мелдер чок кижилерини аар-гыга кирер болузувусса, ат болганымыс ол. Черин садар деп турар кижилер дээрге, канчал-бир политиктиг соору-талыг улус шыдаштыр. Олар чүгле боттарын болуп азы хадумаларын байдырып бодап турар. А бугу тыва чоң дуга-ында, аныктыр дугайында, чаш ажи-төл дугайында чүвө-дө бодавайн, билбейн турар улус-тур. Өскөөр чугаалаар-га, чайгылыр турар дээрим ол. Ыдыгларга амгы бо берге-у-шагда орук берген херээ чок. Мен делир агитация бижилер-динир мен. Чүгле экинни кү-зөп, тыва чоңум, тыва анык-тар чагай ажил херекке чан-чурга, амырдал-чурттаган дөңнө бижилер ор мен. Чугула чүвө хемчээлдиг болгай. Чер-чин-биле садпн, ажилде амыр-га, өске кижилер канчаарып? Ынчангап база катан сагин-дирип бижил көрөй. Черин садар дивейн, черин кижилер бурзуу шин, камыг, хумага-лыг ажиллап, оон эки орулга-ны ап билер кылдыр өөөдип, чачыктырары кедилг болуп эвесе.

МАЛЧЫНАР ЧЫГЛЫП КЕЛГЕШ...

Бо чылдын бирги чарты-нын түкисидерин Тес Хем рай-онда Ак-Эрик агтыг кол-лективин ажилчылар бүдү-рүлгөнин малчынары чыгып келгеш, ийи кезек черге болган хуралыга чугаалашкан. Анаа кол агитатор — малчы-нарын социал камгалаан эки-жерини дугайын болган. Мал ажилында чедер-челестер дугайын, малчынарын амгы байдалынын дүвөрчөг болуу бергенини дугайын улуг технолог Севаг Оон болуп кылган дыңдадымга чуга-лаан.

Малчынар боттарынын талазында негедө сагалан: ажил-агай ам кооператив апар болганда, малчын бурзуу ахша-шалынын тала-зы-биле эл санаашкынын дүрген чорудар, амырдал-чуртталганы экижериде болуу-лаан.

«Малчынар боттарынын талазында негедө сагалан: ажил-агай ам кооператив апар болганда, малчын бурзуу ахша-шалынын тала-зы-биле эл санаашкынын дүрген чорудар, амырдал-чуртталганы экижериде болуу-лаан.

Акцияларны үлөшкөн
Тыва Республиканын моон мурунда турган санды-харылаштырылган компани-нары чоокта чаа акционерлиг нийтелил кылдыр деп тур-густунган. Чүгө дээрге оон мурунда турган структура-ны өскертп, чамдык кызы-рылдалары кылган. Оон түнелинде үе-шагын негел-деин өзүгүр оон компания акционерлиг нийтелил кол-ле-гир берген. Амгы үедө ук компанианын бүдүрүлгө, албан-челеринде 250 хире киши ажилдап турар. Ол дээрге хей негизинде инженер-тех-никтин ажилдачылар, спе-циалистер болгаш ажилчы-нар болуп турар.

«ШАПШААЛ»: ТУРИСЧИ БИЧЕ БУДУРУЛГЕ

Барыш-Хемчик районда чохта чаа база бир биче будурулгени бургуулаа...

«Шашаал» биче будурулгени ачыында Барыш Тыва...

Балдынгир, Орукаа чоруур биче этээс дика аарташ...

Тыва Республиканын Конституцияныгга биче будурулгени...

Чурук тюрттирмичилер, оларлар чугула херек апарга...

Светлана БАЛЧЫР, Барыш-Хемчик район.

Телевизия хамаарыштыр

ТОДАРГАЙ УТКАЛЫГ БОЛДУРА

Бодуну шимчээшкенин болгаш дургенин байдал...

Турган-аа, ам биче-даа турар апарган.

Тыва Республиканын Конституцияныгга биче будурулгени...

Тыва Республиканын Конституцияныгга биче будурулгени...

ЧУРУКТА: Кызыл хоорайныгга 81 тудуг эргелели...

ТУННЕЛИ ЧУГЕ ЧОГУЛА?

Чонун айтырларын, шугумчуларын чагааларын...

«Красная» хоорайтын «Красная» пос-тагы фабрика...

акша дууламчынын Улуг-Хемде «Найрал» ассоциацияныгга директору В. Нелдин...

Биче будурулгени ачыында Барыш Тыва...

Тыва Республиканын Конституцияныгга биче будурулгени...

СЕТКИЛИМГЕ ТААРЫШПАС ЧОРДУ

Союзотун азы сууруну тургустунамын, маевазыгга тураскааткан байырлар...

Чонну чемгеринге чене баш мал хоран чүве? Оон саз-туну билинмес.

Чу, сантыл көрөлинер. Күргөшенин, ху-даа кижилерини мал чуралан...

ҮНДЕЗИН ЭРГЕ-ШӨЛЭЭ ДЭЭШ ДЕМИСЕЛ

(Тончу, Эгез № 145, 146 «Шыда») 3. ОРУС ПРОТЕКТОРА БАЗА УШ КҮРҮНЕНИН КЕРЭЭЗИ

1915 чылдын май 25-те чарган болгаш кү керээге усту...

1915 чылдын май 25-те чарган болгаш кү керээге усту...

1915 чылдын май 25-те чарган болгаш кү керээге усту...

1915 чылдын май 25-те чарган болгаш кү керээге усту...

1915 чылдын май 25-те чарган болгаш кү керээге усту...

1915 чылдын май 25-те чарган болгаш кү керээге усту...

1915 чылдын май 25-те чарган болгаш кү керээге усту...

ДҮНЕКИ АҢНААШКЫН

(Уланчым, Эгеи № 146 «Шына»).

ААС-КЕЖИК КАЙДАЛ ДИЗЕ...

Кежик-чоолум кайда сен деп... Кежиктерден суралса...

Аас-кежик кайдал дизе... Аас-кежик кайдал дизе...

АК-ТУРУГ, КАРА-ТУРУГ

Ак-Туруг, Кара-Туруг — ний турат... Ак-Туруг, Кара-Туруг — ний турат...

«Чүдөк кара кускау Гарма... Чүдөк кара кускау Гарма...

«Бо бай чогуу кайны... Бо бай чогуу кайны...

«Берсе чыныр бис, шүдүңгө... Берсе чыныр бис, шүдүңгө...

«Талазындан эгерти оожум... Талазындан эгерти оожум...

«Дай биле кызыракты суру... Дай биле кызыракты суру...

«Чогуу чокка барып иштү... Чогуу чокка барып иштү...

«Чогуу чокка барып иштү... Чогуу чокка барып иштү...

Тоожудан узунду

Улуг кайлазын кеткен, дыка... Улуг кайлазын кеткен, дыка...

«Чээ, мадаа ажылымыс... Чээ, мадаа ажылымыс...

«Чээ, мадаа ажылымыс... Чээ, мадаа ажылымыс...

«Чээ, мадаа ажылымыс... Чээ, мадаа ажылымыс...

ҮЛЕГЕР ДОМАКТАР

Шаг чокта хүн узун... Шаг чокта хүн узун...

Чыңгыр чыпай тыртып алган...

«Түнелсе чүү болчүк ирга... Түнелсе чүү болчүк ирга...

«Төүтү күнүзүңгө бешим... Төүтү күнүзүңгө бешим...

«Калайымны шынымын... Калайымны шынымын...

«Бөлбай кычаар... Бөлбай кычаар...

«Шуңту хары угда улуг... Шуңту хары угда улуг...

«Шуңту хары угда улуг... Шуңту хары угда улуг...

ӨӨРЕНГЕН ЧАҢЧЫЛЫМ

«Чачыкыяны чачкырап бе... Чачыкыяны чачкырап бе...

«Бире бир натап эртин чоран... Бире бир натап эртин чоран...

«Бар катал бодумга алыг... Бар катал бодумга алыг...

«Түнелсе чүү болчүк ирга... Түнелсе чүү болчүк ирга...

«Калайымны шынымын... Калайымны шынымын...

«Бөлбай кычаар... Бөлбай кычаар...

«Шуңту хары угда улуг... Шуңту хары угда улуг...

«Шуңту хары угда улуг... Шуңту хары угда улуг...

СОНУУРГАКТАРГА

Шагдаа: Дүңе када ийн шакта... Шагдаа: Дүңе када ийн шакта...

«Кара-оол НАТПИИ-ООЛ... Кара-оол НАТПИИ-ООЛ...

«Чүңү күзөңимни доран-на... Чүңү күзөңимни доран-на...

«Бөрү, Койгун база Хой... Бөрү, Койгун база Хой...

«Элэн улгады берген ар... Элэн улгады берген ар...

«Мал одаларды, чайлагла... Мал одаларды, чайлагла...

«Демир-хунаарды оон су... Демир-хунаарды оон су...

«Онлар ОХФМЧИКИН... Онлар ОХФМЧИКИН...

Мал одаларды, чайлагла... Мал одаларды, чайлагла...

МЕГЕЧИ ЛАМАЛАР БАР

ОЛИМПИАДА-92

ЁЗУЛУТ-ЛА МААДЫР

ДЕТКИМЧЕ, ДЕМ ХЕРЕК

Чудуленин одагалары — жүрөз-хитти ууткаан чорук улуз каржа-когаралды таварыштырса...

№ 70 «Шыңга» Кызыл хоорайдан Мария Куулар биле Анай Монгушту «Ак, караны улап чоруулар» деп чүүлүк номчаан...

бодар болза, бо авторларнын болгаш оон мурунда «Тыва Республика» солуга Т. Хоалыгына Готаме (шакья-муни)...

Маадыр болган кижини оон өскээр чүгү деп чугаалар боор. Волгодар чурттуг 19 харлыг Евгений Саловый дугайында...

Ажык чугаа

Ажык биле чугалаарга бистин арагыста шажын номчалын өрөштин алган лама-башкылар...

ма дээрге тибет (төвтү) моол дилдарга эртем доскан, ан колдугу, арыт естидилг, буян эрөөлү...

Тыва Республиканын төвү Кызылга хураа тулар дугайында шияттиг жүзөө алдында...

Экстрасенстерини аразында ажык чугаа өштүгү арылгы-аа, караны өштүгү арылгы-аа кижилер турган эртемденер балтыккан.

1990 чылдар үзүндө Чааа-аа хоорайдан мрак эвес «Кызыл Чарва» адынан өлөтө кыраа ажыттыкчан турган. Бир хураанга амалар ажаллап, чүдүлө башталган кылым турда...

Команданын эң дуржуулары эшиткенин 25 харлыг Венямина Таянович тилеге дээр бугу «бугу» Томе Саловыйке чүгү карып кызыккан. Аааа Евгений шүт удуруна, бис дээрге, бугу команда-ла болгай бис, чедикчи шүтүгүчү болур дур. Оон шитип унут тура, орук хостугу, «алдык» шитип бар чорууруму балды деп немээр.

Таяновичини чугааында ужура-ла бар, ол үш дугаарында эленип, доолуп турда, дуу олоо ажык каан. Ол аразында бибуректиг эленипчилери ол рекорду баарын кызытса-да, чадажы каан. Оон мурунда хун Евгений Саловый 200 метрге хостуг арга биле эштинге чемпионнаш. Олимпиаданын үш дакпыр чемпиону болушкар тур мен деп меделдегенге, хей-хей кижилер бугуекесейи кайтап калган. Ол ам ийн дакпыр олимпийж чемпион. Селун ам дээрдене элээр.

Борис БЮРБЮ Куп-ажыктын хоочулу.

САГЫН КӨРЗЕ

Чоокка чедир-ле тыва национал бугу, эки чачыларын, шажын-чудуленин калган турган улус-ла болгай бис. Оваа, хураанга өттөдиг, шажын-чудуленин ховар аргыне ном-судур, дериг-дугуру-вусту чок кылып, хорум-хааларда шыгжап калкып турду-вус.

Былчала-да бистин чамык кижилерин национал тевни кылып, келип билбес болуру хоомундугун. Чамык улус чараш хураанга кетке торгу доларгы тоюу кеткеш, өгүз өктөвөс, хөрөн ажып алган, чамдыктары эдээр астып алган келип хооруу чараш эвес. Бо чорук чүл дээрге, боалуна тыва националын, чоңун хукуд-левес, бот-тогунар, тура улут чорук деп санаар мен.

Дузалажып көрүңер КЭЭРГЭЭР СЕТКИЛИ КАЙЫЛ?

Каз-Хем районда Деряг-Аксынын уруглар интернат-башкынын дугайы солун-чун номчулурлар билер боор. Ол дугайында «Шыңга» чыныгы эвес удаа бизден, тедизим-дыла-даа көргүсү кел. Бо үзүндө кызыл тугуру турар 150 ажык уругуна 28-и чүгө чылар, кылапталас. Чыда ажаадыл-тежээл турар. А бо ажык уруг боттары башкартынып шидээс-ууганы четес.

ТЫВА РЕСПУБЛИКАНЫН ДЭЭДИ СОВЕДИНИН ДАРГАЗЫ К. А. БИЧЕДЕЙГЕ САГЫНДЫРЫГ НЕГЕЛДЕ

1938 чылды октябрь 11-де «чоңун дайындар» деп хол-нууге таварышкан аттырып өлүрткен Тыва Арат Республиканын удурткучулары Чурмит-Тажик, Хемчик-оол. Талчай болгаш хей черге өлүртүп кызылжылаткан, тутуруп бакын-надып чоран бөдүүн аргы-тарын ажы-төү, бөлүк эртенен улуу 1992 чылдын август 9-та Кызыл хоорай-да Тыванын турсалалыг дивизионун аш чарлаарын дивизиондук түр бис.

Ам сөөлүгү чамдык оолдар бердү делер кедер, кайсы-каны өгү бар-даа болза, өктөвөс, шитип шөртөтпөл, хирини онгайты, эленин шажы-жайты хөрөн ажып алган, чоруурун чок мактар, араш-шары боор, мындыг культура билбес улусту чок шоодар алаар.

Каз-Хем районда Деряг-Аксынын уруглар интернат-башкынын дугайы солун-чун номчулурлар билер боор. Ол дугайында «Шыңга» чыныгы эвес удаа бизден, тедизим-дыла-даа көргүсү кел. Бо үзүндө кызыл тугуру турар 150 ажык уругуна 28-и чүгө чылар, кылапталас. Чыда ажаадыл-тежээл турар. А бо ажык уруг боттары башкартынып шидээс-ууганы четес.

Тыва Арат Республикага болуп турган халаптыг, коргунчт репрессияларга хамарыштыр Тыва Республиканын күрүнө чыгырсазын дээди органы — Дээди Совет амдыга чедир чогуру хемчегелери, тунелдерин удурткучулары Тыванын хей-хитинини адууретип турар.

Бугу тыва улус БИСТИН БИЛЕ АКТЫГ ХЕРЕК ТИЛ-ЛЭЭРИ. Ат салганнар: ТАР-га турган контроле-волюстуг органнастыг удурткучулары дээр 1938 чылдын октябрь 16-да боол-дуп шиттирген.

Кызыл хоорай, Красноармейская, 100. Индекс 667000. ТУРГУЗУКЧУЛАРЫ: Тыва Республиканын Дээди Советин болгаш Чааа «Шыңга» солунчун редакция коллективин.

РЕДАКЦИЯ КОЛЛЕГИЯСЫ: Н. С. Базыр (харым-салгалдыг секретары), А. С. Дембирель (кол редакторун ораакчызы), В. М. Сат, К. К. Сат (кол редакторун ораакчызы), Ш. М. Суван, Н. С. Эргел.

3-33-91; — 3-34-17; харымсалгалдыг секретары — 3-34-92; ораакчызы — 3-45-93. КИЛИДИСТЕР: улус дептаттарынын Советтери, нитиала-политиктиг болгаш сошала айтылыгылар — 3-34-19; — 3-34-98; «лет-пур» — 3-34-99; 3-36-73; көзө ажыл-агый — 3-41-16; кыдыра болгаш үчү өрөздөлгө — 3-39-15; мезгелер болгаш спорт — 3-36-82; — 3-34-57; оочуга — 3-34-39;

Баш дугуни дугайында чугаа агаа эвес. Бистин өөшү-күлүг коммандасын чүдүткел-диги эң бедик чадажыг тугуру канда, эскерген болза, Евгенийде эске арткаарынын баштарынып дүтү, кыстарын деп, салып бадрымын. Эске коммандаларта мындыг эвес. 22 харлыг Волода Пышневко: «Мындыг түзү баштыгда урут-...

Чарладар сайбаразы

БУДУРЛУГЕЛЕРНИН ОРГАНИЗАЦИЯЛАРЫНЫН СОВХОЗНАРЫНЫН УДУРТУКЧУЛАРЫНЫН КИЧЭЭНГЕИНГЕ рубль өрөткит халыптыг чур-кар дөмдөрүн, 270 рубль өр-тектиг 100 дитр ишчилер де-кар доскаарлары салып ту-рап.

Ажаалда банкынын Тес-Хем район салбырынын Саана Ивановна Чанмаанын адынга 1992 чылдын июль 4-те тывысканы 11 муу рубль түнге АБ № 3854502 чек дептерин, чикенин барымдаа-лааш, күш чок деп санаар.

Унелиг металлдардан; алдын, мөңгүнден кааста-лаа кылдыргай салып алкысар силер бе? Ийе болза, керектелчилер кооперациянын Туран, Чааана хоорайларда, Бай-Хаак, Кызыл-Мажалык, Сарыг-Сеп, Эрзин суурларда магазинеринг кирерин чаладывыс.

Десант шеринге албан эртинтип чоран оолдарнын ужуражышкыны август 2-де 11 шакта, Кызыл хоорайнын Кызыл партизаннар кудумчу-зунда тураскаал чанынга болурун дынадып тур.

Table with columns for movie titles and showtimes. Includes 'КИНО' section with listings for 'АВГУСТ 1-ДЕ', 'АВГУСТ 2-ДЕ', and 'АВГУСТ 3-ТЕ'.

ТАВА САНЫ: «Тыва солбана» № 363305. Тыва Республиканын Парлаага болгаш информация министрствозунин типографиязы, Кызыл, Шеткинин болгаш Краученко кудумчузу, бажык № 1.